

Leerlijn Handicapbeleving

Handleiding voor het gebruik van het 'ik – boek', invulversie

Een handleiding voor scholen voor kinderen met een handicap met handvatten voor het stimuleren van een reële beleving van de handicap met nadruk op de mogelijkheden.

2006 - 2010

Werkgroep handicapbeleving

- Anja van der Meulen: Maatschappelijk werker Reade, locatie Mytyl-Tyltylschool Amsterdam
- Annelies Bannenberg: Revalidatie Psycholoog Reade, locatie de Noteboomschool Amsterdam en Mytyl-Tyltylschool Amsterdam
- Esther Niemans: School Psycholoog Mytyl-Tyltylschool Amsterdam
- Femke Soethoudt: Orthopedagoog Mytyl-Tyltylschool Amsterdam
- Irina Taekema: Interne Begeleider Mytyl-Tyltylschool Amsterdam

Inhoudsopgave

1. Handleiding voor het gebruik van het 'Ik-boek' invulversie.....	3
1.1 Doelen.....	3
1.2 Werkwijze	3
1.3 Opbouw 'Ik-boek'	4
1.4 Gebruik 'Ik-boek' voor een LG-kind in de tijd	5

1. Handleiding voor het gebruik van het 'Ik-boek' invulversie

Het 'Ik-boek' invulversie is ontwikkeld binnen de leerlijn handicapbeleving. Het is geschreven voor de kinderen in de LG-leerstream op de Mytyl-Tylylschool Amsterdam,. Het wordt ook gebruikt door klassen en kinderen in de MG- en VSO-leerstream die dit aankunnen. Voor de andere leerlingen is het 'Ik-boek' fotoversie ontwikkeld.

Het 'Ik-boek' bestaat uit twee delen. Een basisdeel en een toevoegdeel. Het basisdeel wordt behandeld aan het eind van de middenbouw, als kinderen wat kunnen lezen en schrijven. Het toevoegdeel wordt behandeld in de bovenbouw. Het toevoegdeel is een deel met wat diepgaandere thema's. Het 'Ik-boek' is goed te gebruiken door andere (Mytyl-Tylyl)scholen om aan het ik-besef en handicapbeleving te werken.

1.1 Doelen

- Zelfbeeld van de kinderen versterken, verbreden. "Dit hoort allemaal bij mij".
- De handicap integreren in een breed zelfbeeld. De handicap hoort bij het kind, maar het kind is meer dan de handicap. Voorkomen van problemen met acceptatie van handicap.
- Het hebben van een handicap bespreekbaar maken in de klas. Verlegenheid met het onderwerp wegnemen bij zowel kinderen als klassenleiding.
- Kinderen elkaar laten ondersteunen door het delen van verhalen. Het gevoel creëren niet de enige te zijn met een handicap.
- Wereldbeeld van de kinderen vergroten. Bij andere kinderen gaan dingen anders dan bij mij. Dat kan dus ook.

1.2 Werkwijze

Een boek bevat 11 lessen van drie kwartier. Hiervoor zal voor een bepaalde periode een keer per week of per twee weken ingeruimd moeten worden. Door een tijd zo intensief met het 'Ik-boek' te werken, gaat het boek echt voor de kinderen leven. Het is belangrijk om er naar te streven het gesprek te doen als alle kinderen in de klas zijn. Het is mogelijk dat sommige kinderen vanwege therapie hun blad later op de dag invullen. Het is echter wel belangrijk dat een kind de begeleiding krijgt die het nodig heeft om het serieus in te vullen.

Ook is het mogelijk het 'Ik-boek' in kleinere groepjes aan te bieden. Het voordeel hiervan is dat kinderen meer bij het gesprek betrokken kunnen worden en de setting veiliger wordt om iets over zichzelf te vertellen. Organisatorisch is dat echter lastiger. Het komt altijd voor dat er kinderen ziek zijn. Dit mag geen belemmering vormen voor de voortgang van het 'Ik-boek' voor de rest van de klas. Het kind kan altijd weer inspringen en eventueel individueel de bladen invullen.

De leerkracht behandelt ieder onderwerp eerst mondeling met de klas. Dit kan een kwartier tot een half uur duren. De leerkracht laat kinderen uitwisselen over hun ervaringen met het onderwerp en benadrukt dat alles goed is en dat iedereen anders is. Het is belangrijk een veilige sfeer te creëren waarin kinderen zichzelf kunnen laten zien. Als leidraad voor het gesprek kunnen de vragen van de werkbladen zelf gebruikt worden. Dit helpt de kinderen ook antwoorden te formuleren waardoor ze later makkelijker hun boek in kunnen vullen. Er zijn twee bladen met alleen tekst (ik ben ik en ik ben meer). Deze bladen worden ook in de groep gelezen en besproken.

De leerkracht neemt met de kinderen de in te vullen bladen door. Soms staat er niet duidelijk bij hoe kinderen hun keus aan moeten geven, leg dan van tevoren uit dat ze hun keuzes kunnen omcirkelen (bijvoorbeeld bij 'mijn klas' en 'hulpmiddelen'). Daarna gaan de kinderen zelfstandig hun eigen boek invullen. De klassenleiding helpt waar nodig met het invullen van hun eigen antwoorden. Hiervoor krijgen kinderen ook een kwartier tot half uur. Als het kind klaar is met invullen, kan het nog versieren of een

extra toevoegblad krijgen om nog meer over het onderwerp te schrijven of tekenen. In de open vakken kunnen kinderen zowel schrijven als tekenen over het onderwerp.

Het boek is van het kind zelf en het bepaalt zelf wie het boek mag lezen. Het boek wordt op school bewaard aangezien er nog een toevoegdeel komt. Ook als het toevoegdeel af is, kan het voorkomen dat het kind er later nog dingen aan toe wil voegen (bijvoorbeeld een foto van een nieuwgeboren broertje of zusje, informatie over de handicap etc.) of dat er in een les nog eens wordt teruggekeken in het 'Ik-boek'. Als een kind het graag thuis wil laten zien, kan dat, maar het wordt op school bewaard. Als het kind van school af gaat, kan het boek mee naar huis.

1.3 Opbouw 'Ik-boek'

Kinderen krijgen in het begin een lege map en per les worden er bladen toegevoegd of kinderen krijgen direct hun map met bladen erin.

Basisdeel:

- Les 1 Introductie (3 bladen; ik ben ik, ik en zo zie ik er uit)
- Les 2 Mijn familie (2 bladen; mijn familie en mijn familie)
- Les 3 Mijn huis (2 bladen; mijn huis en mijn huis)
- Les 4 Dit kan ik (1 blad; dit kan ik)
- Les 5 Mijn handicap (2 bladen; mijn handicap en ik ben meer)
- Les 6 Dit helpt mij (2 bladen; Dit helpt mij en hulpmiddelen)
- Les 7 Mijn klas (1 blad; mijn klas)
- Les 8 Mijn school (2 bladen; op school en pagina voor foto's)
- Les 9 Vriendschap (1 blad; vriendschap)
- Les 10 Mijn hobby's (1 blad; mijn hobby's)
- Les 11 Mijn dromen (1 blad; mijn dromen)

Toevoegdeel:

- Les 1 Ik ben anders dan jij (1 blad)
- Les 2 Mijn familie
- Les 3 Mijn landen (2 bladen)
- Les 4 Mijn geloof (2 bladen)
- Les 5 Vriendschap (1 blad)
- Les 6 Mijn school (1 blad + verhaal Mytyl en Tyltyl)
- Les 7 Mijn eigenschappen (1 blad)
- Les 8 Mijn handicap (1 blad)
- Les 9 Mijn ziekenhuis (1 blad)
- Les 10 Praten over handicaps (2 bladen)
- Les 11 Mijn gevoelens (1 blad)
- Les 12 Ik vertel hoe (1 blad)
- Les 13 De deur uit (1 blad)
- Les 14 Mijn toekomst (1 blad)
- Les 15 Evaluatie (1 blad)

Kinderen kunnen altijd toevoegbladen krijgen, er zijn drie soorten;

- Dit wil ik hier nog over kwijt, hier kan verder geschreven worden over het onderwerp of een tekening gemaakt worden.
- Hier heb ik nog leuke foto's van. Voor foto's van het onderwerp of plaatjes tijdschriftknipsels etc.

- Dit is er inmiddels veranderd. Voor als er tijdens het jaar belangrijke dingen veranderen (bijvoorbeeld als er een broertje geboren wordt, kan dit bij het hoofdstuk familie als extra blad toegevoegd worden). Verder is dit blad eigenlijk vooral voor het volgende blok, geschreven voor de bovenbouw, als kinderen hun 'Ik-boek' in een later jaar gaan uitbouwen met nieuwe bladen.
- Ook losse witte bladen of wat een kind ook maar toe wil voegen kan in de map toegevoegd worden. Het boek wordt echt van het kind zelf.

1.4 Gebruik 'Ik-boek' voor een LG-kind in de tijd

- Onderbouw: geen 'Ik-boek'
- Middenbouw: basisdeel invulversie eind middenbouw, als het wat kan lezen en schrijven. Mogelijk twee keer als dat zo uitkomt met klassensamenstelling. Niet ieder jaar aanbieden.
- Bovenbouw: toevoegdeel invulversie. Niet ieder jaar aanbieden. Mogelijk twee keer.
- VSO: geen 'Ik-boek', kind is van school af.